C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-1262/24 Judecătoria Orhei sediul Central
Judecător Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

25 octombrie 2024 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

având în componența sa:
Președintele ședinței: Ion Talpa
Judecătorii: Ecaterina Arseni, Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 18 Brănești Ion Florea declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 29 aprilie 2024, privind admiterea plângerii condamnatului Arapu Dumitru ***** înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 07 august 2017, Arapu Dumitru ***** a fost condamnat în baza art. 188 alin.(2) lit. f) Cod penal, aplicându-i-se pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani și 6 luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În termenul pedepsei fiind inclus termenul aflării acestuia în stare de arest, începând cu data de 15 iunie 2017, ora 20.30, până la data de 07 august 2017, data pronunțării sentinței.

Potrivit sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 05 martie 2018 Arapu Dumitru ***** a fost condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. b) și f) Cod penal, stabilindu-i-se o pedeapsă în formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani și 4 (patru) luni. În conformitate cu prevederile art.84 alin.(4) Cod penal, pedeapsa definitivă prin cumul parțial al pedepselor stabilite prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 07 august 2017 i s-a stabilit lui Arapu Dumitru pedeapsa 8 (opt) ani închisoare, fără amendă, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis. Termenul ispășirii pedepsei urmând a fi calculat din 05 martie 2018, incluzându-se în termenul executării pedepsei stabilite lui

Arapu Dumitru durata pedepsei executate în baza sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 07 august 2017.

Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 12 octombrie 2018, Arapu Dumitru ***** a fost condamnat în baza art. 217/5 alin.(1) Cod penal, aplicându-i-se pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 160 (o sută șaizeci) ore. În temeiul art.87 alin.(1) Cod penal, pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 160 (o sută șase zeci) ore a fost înlocuit cu echivalentul acestora în 40 (patru zeci) zile închisoare. Potrivit art.85 alin.(1) Cod penal, la pedeapsa stabilită prin prezenta sentință a fost adăugată parțial pedeapsa aplicată prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 07 august 2017 și neexecutată – pe un termen de 6 (șase) ani 7 (șapte) luni și 4 (patru) zile închisoare, stabilindu-i o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) ani și 8 (opt) luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi din 15.01.2020, s-a admis demersul Instituției Penitenciare nr.12 mun. Bender privind aplicarea prevederilor art.84 Cod penal. Conform art. 84 alin. (4) consolidat cu alin. (1) Cod penal, condamnatului Arapu Dumitru *****, i s-a stabilit o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani și 1 (unu) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, ca pedeapsă definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin: - sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 05 martie 2018 (dosarul nr. 1-1497/17), prin care Arapu Dumitru ***** a fost condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. b), f), 84 alin. (4) Cod penal, la 8 (opt) ani închisoare, și - sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 12 octombrie 2018 (dosarul nr. 1- 65/18), prin care Arapu Dumitru ***** a fost condamnat în baza art.217/5 alin.(1), 87 alin. (1), 85 alin. (1) Cod penal, la 6 (șase) ani și 8 (opt) luni închisoare. Termenul executării pedepsei urmează a fi calculat din data de 15 ianuarie 2020, cu includerea în termenul executării pedepsei stabilite lui Arapu Dumitru ***** durata pedepsei executate în baza sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 05 martie 2018 (dosarul nr. 1- 1497/17).

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 25.02.2021, a fost admisă parțial plângerea condamnatului Arapu Dumitru referitor la constatarea faptului detenției sale în condiții care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi aplicarea mecanismului compensatoriu de reducere a termenului pedepsei. S-a constatat faptul, că condamnatul Arapu Dumitru *****, a fost deținut în Penitenciarul nr.13- Chişinău în condiții inumane şi degradante un număr de 262 de zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Arapu Dumitru prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi sediul Bender din 15.01.2020, de închisoare pe termen de 8 ani şi 1 lună, a fost redus cu 78 (șaptezeci şi opt) de zile, pentru perioada totală de 262 zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina, cu calcularea a 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție. În privința perioadei rămase de 2 zile, cu titlu de despăgubire, s-a acordat condamnatului suma de bani în mărime a câte 2 unități convenționale pentru fiecare zi, în total - 200 (două sute) lei, care urmează a fi încasată

din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în condițiile Codului de executare. În rest, plângerea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată şi tardiv înaintată.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 19 decembrie 2022, s-a admis plângerea condamnatului Arapu Dumitru împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CtEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Arapu Dumitru, a fost deținut în Penitenciarul nr.17 Rezina, în perioada 02.11.2021-19.07.2022 și 01.08.2022-19.12.2022, în total 399 (trei sute nouăzeci și nouă) de zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. În condițiile art. 4734 alin. (4) Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Arapu Dumitru, cu 39 (treizeci și nouă) de zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina, în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO. În privința perioadei rămase de 9 (nouă) zile, calculate în condițiile art. 4734 alin. (4) Codul de procedură penală, s-a acordat, cu titlu de compensare condamnatului, suma de bani în mărime de 450 (patru sute cincizeci) lei, adică, câte o unitate convențională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02.10.2023, s-a respins ca nefondat recursul Penitenciarului nr. 17 Rezina, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 19 decembrie 2022 și se menține această încheiere fără modificări.

Potrivit raportului nr.2/1480 din 26.03.2024, în privința condamnatului Arapu Dumitru *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 16.05.2017, iar sfârșitul executării pedepsei la 06.01.2025. Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 17 Rezina perioada: 23.05.2017-14.09.2017, 02.11.2017-09.11.2017, 18.01.2018-01.02.2018, 19.04.2018-07.06.2018, 19.07.2018-26.07.2018, 26.09.2019-06.12.2019, în Penitenciarul nr. 4 Cricova perioada: 14.09.2017-02.11.2017, 09.11.2017-18.01.2018, 01.02.2018-19.04.2018, 28.11.2018-07.02.2019, în Penitenciarul nr. 15 Cricova perioada: 07.06.2018-19.07.2018, 26.07.2018-06.09.2018, 13.09.2018-28.11.2018, în Penitenciarul nr. 16 Pruncul perioada: 06.09.2018-13.09.2018, 22.08.2019-16.09.2019, 26.08.2020-07.09.2020, 04.10.2021-19.10.2021, 19.07.2022-01.08.2022, 04.12.2023-18.12.2023, în Penitenciarul nr. 12 Bender perioada: 07.02.2019-22.08.2019, 16.09.2019-26.09.2019, 06.12.2019-26.08.2020, în Penitenciarul nr. 11 Bălți perioada: 07.09.2020-03.11.2020, în Penitenciarul nr. 17 Rezina perioada: 03.11.2020-04.10.2021, 19.10.2021-19.07.2022, 01.08.2022-21.08.2023, și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada: 21.08.2023-04.12.2023, 18.12.2023 - până în prezent.

La 04 decembrie 2023, în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare, plângerea condamnatului Arapu Dumitru *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței

Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 29.04.2024 s-a admis parțial plângerea condamnatului Arapu Dumitru *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr. 17 Rezina, Penitenciarul nr. 16 Pruncul și Penitenciarul nr. 18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că condamnatul Arapu Dumitru ***** a fost deținut în Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 19.12.2022 până la 04.12.2023 și de la 18.12.2023 până în prezent 29.04.2024, pe o perioadă totală de 483 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Arapu Dumitru *****, cu 48 zile, pentru perioada de 483 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr.18 Brănești, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privința perioadei de 3 zile calculate în condițiile art. 473^4 alin. (5) CPP (din perioada de 483 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Arapu Dumitru *****, a sumei de bani în mărime de 150 lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

S-a respins ca neîntemeiată plângerea condamnatului Arapu Dumitru ***** declarată împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr. 16 Pruncul, cu privire la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În rest, plângerea condamnatului Arapu Dumitru ***** s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția instanței, directorul adjunct al Penitenciarului nr. 18 Brănești Ion Florea, în termen a contestat încheierea sus-menționată cu recurs și a solicitat admiterea cererii de recurs și casarea încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 29.04.2024, cu pronunţarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Arapu Dumitru ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţie cu reducerea pedepsei.

În motivarea recursului a invocat argumentele ce urmează:

- Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, consideră soluţia emisă de judecătorul Veaceslav Caragia pe cauza nr. 21ji-1235/2023, ca fiind una ilegală, neîntemeiată şi pasibilă casării din următoarele considerente: prin materialele prezentate de Penitenciarul nr., s-a solicitat respingerea acţiunii condamnatului ca neîntemeiată şi nefondată, din considerentele că în perioada deţinerii în Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr.

18-Brăneşti, acesta n-a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, concluzionându-se că acestea nu pot fi calificate ca inumane şi degradante, adică contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale;

- la examinarea plângerii adresate de condamnatul Arapu Dumitru, privind condiţiile precare de detenţie din Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, în care a fost deţinut, instanţa de judecată n-a luat în considerare particularităţile individuale pentru fiecare caz în parte, aceasta fiind examinată prin prisma condiţiilor generale din instituţiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane, precum şi pe practica Curţii Europene a Drepturilor Omului, inclusiv în cauzele contra Moldovei, făcând referire la cauza Mozer c. R. Moldova şi Rusiei din 23.02.2016; cauza Rotaru c. Moldovei din 15.02.2011; cauza Ciorap c. Moldovei din 19.06.2007, precum şi alte rapoarte ale organizaţiilor naţionale şi internaţionale ce ţin de acest aspect;

- este important de accentuat faptul că, deşi remediul naţional de constatare a condiţiilor de detenţie a fost implementat din 01 ianuarie 2019, totuşi, persoanele care se considerau vătămate în drepturi prin deţinerea în condiţii contrare art.3 CEDO până la data intrării în vigoare a remediului respectiv, aveau posibilitatea de a înainta cerere în instanţa naţională în procedură civilă pentru obţinerea despăgubirilor de rigoare sau de a înainta cereri către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Mai mult decât atât, Arapu Dumitru, pe parcursul deţinerii în instituţia penitenciară, n-a adresat plângeri în adresa administraţiei penitenciarelor prin care să invoce dezacordul faţă de condiţiile de detenţie;

- conchide că condamnatului Arapu Dumitru, i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei în Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urma să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate;

- în partea ce ţine de acordarea cu titlu de despăgubire a sumei în mărime de 150 lei, pentru perioada de 3 zile în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, menţionează că, potrivit prevederilor art.473^4 alin.(5), în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^1 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime a unei unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente;

- Penitenciarul nr.18-Brăneşti nu a fost stabilit ca instituţie penitenciară, luând în calcul rapoartele naţionale şi internaţionale, cât şi a practicii CEDO, în care condiţiile de detenţie contravin prevederilor art.3 CEDO.

Potrivit prevederilor art.447 alin.(1) Cod procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu

acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului, declarat de către administrația Penitenciarului nr. 18 Brănești, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Examinând materialele prezentate în raport cu motivele recursului declarat, Colegiul penal consideră justificat de a-l admite din alte motive decât cele invocate, a casa parțial încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 29 aprilie 2024, în latura aplicării prevederilor art. 473^4 alin. (5) Cod de pr. penală, în cadrul examinării plângerii condamnatului referitoare la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina, Penitenciarul nr. 16 Pruncul și Penitenciarul nr.18 Brănești, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

Cu referire la încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 29.04.2024, Colegiul penal stabilește că judecătorul de instrucție corect a admis plângerea condamnatului Arapu Dumitru împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Colegiul penal consideră întemeiată concluzia instanței de fond privind constatarea faptului că Arapu Dumitru a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr. 18 Brănești, în calitate de condamnat.

Afiliindu-se celor constatate de judecătorul de instrucție, Colegiul penal consideră că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Arapu Dumitru pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 17 Rezina și Penitenciarul nr. 18 Brănești, în calitate de condamnat, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art.3 din Convenție.

Conform art.3 a Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului, *nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.*

Conform ***art. 473^2 alin. (1) CPP****, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încalcă drepturile condamnatului sau prevenitului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit personal sau prin intermediul unui avocat la instanța în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară ale cărei acțiuni sau inacțiuni se contestă.*

Conform prevederilor ***art. 473^2 alin. (3) CPP****, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.*

Conform prevederilor ***art. 473^4 alin. (4) CPP****, În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în*

condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

Examinând actul judecătoresc de soluționare a plângerii condamnatului în raport cu materialul probator administrat pe caz, Colegiul penal reține că, judecătorul de instrucție a cercetat cauza sub toate aspectele, obiectiv și complet, iar încheierea recurată este pasibilă menținerii fără modificări.

În acest sens, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CEDO cu referire la încălcarea art.3 din Convenție, judecătorul de instrucție just a stabilit că pe parcursul perioadei vizate Arapu Dumitru s-a deținut în condiții de supraaglomerare, nefiind respectată norma spațiului locativ per persoană, confirmându-se și celelalte alegații ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă ș.a., ceea ce evident determină încălcarea drepturilor sale garantate de art.3 CEDO.

Recurentul mai pretinde că Arapu Dumitru nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant, fiind asigurat cu minimul de întreținere.

Argumentul recurentului, Colegiul penal îl apreciază ca nefondat, în acest sens menționând prevederile pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, potrivit căruia, *fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m², care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții*.

În acest aspect, Colegiul penal consideră oportun de a se referi și la practica CEDO expusă în cauzele *Kantyrev împotriva Rusiei*, *Kadikis împotriva Letoniei* și *Melnik împotriva Ucrainei*, unde Curtea a reiterat, că atunci când suprapopularea dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art.3 din Convenție. În general, este vorba despre cazurile în care *spațiul personal* acordat unui reclamant este mai mic de 3 m².

Colegiul penal reține criticele invocate de către judecătorul de instrucție asupra raportului administrației instituțiilor penitenciare, precum că: Arapu Dumitru s-a aflat în instituțiile penitenciare în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici-un aspect inuman și/sau degradant, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, Colegiul va face trimitere la cele indicate în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în

egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m^2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Conform raportului privind vizita preventivă în Penitenciarul nr.18 Brăneşti, a Avocatului Poporului (Ombudsmanul), din 31.07.2019 aprobat la 05.08.2019, şi raportul Consiliului pentru prevenirea torturii (CPT), din 11.02.2020, privind vizita de monitorizare la Penitenciarul nr.18, cu referire la condiţiile de detenţie, s-au reţinut condiţii precare de detenţie, şi anume suprapopularea penitenciarului, condiţii deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, şi lipsa personalului medical specializat în instituţia penitenciară.

Totodată, Colegiul face trimitere și la cele indicate de către membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii, care în Raportul privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 17 Rezina din pe data de 23.08.2017 la rubrica CONSTATĂRI: Instituția se confruntă cu deficit de spații de detenție, în particular – pentru asigurarea detenției pe viață. Asigurarea cu personal medical a serviciului medical al Penitenciarului nr.17 este insuficientă, fapt ce influențează calitatea serviciilor medicale dar și realizarea dreptului la acces pentru deținuți. Control inadecvat din partea Direcției medicale DIP a calității acordării asistenței medicale, inclusiv controlul executării prescripțiilor de către administrația penitenciarului".

Respectiv, Colegiul penal la fel ca și judecătorul de instrucție consideră, că dificultățile cu care s-a confruntat Arapu Dumitru pe parcursul detenției sale în perioada nominalizată, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Cu toate acestea, totuși instanța de recurs va casa parțial verdictul judiciar emis de către prima instanță în latura aplicării prevederilor art. 473^4 alin.(5) Cod de pr.penală, dispunând astfel eronat în privința perioadei de 3 zile (*din perioada de 483 zile și care nu au putut fi împărțite la 10),* compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Arapu Dumitru, a sumei de bani în mărime de 150 lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

Or, potrivit art. 473^2 Cod de pr.penală, (3) *Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei*. (4) *În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească.*

Potrivit art. 473^4 alin.(5) Cod de pr. penală, prevede faptul că, *în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea*

pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, ***iar în privinţa perioadei rămase****, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.*

Prin urmare, instanța de recurs ține a menționa faptul că nu poate însuși raționamentul primei instanțe referitor la compensarea celor 3 zile de detenție (*din perioada de 483 zile și care nu au putut fi împărțite la 10)* în valoare bănească, în condițiile în care potrivit raportului întocmit în baza art. 473^3 alin. (2) Cod de pr.penală, de către administrația P-18 Brănești, sfârșitul termenului de detenție va constitui data de *06 ianuarie 2025* (*cu includerea a 153 zile reduse din termenul de pedeapsă conform art. 473^4 Cod de pr.penală și 7 zile conform art. 238 Cod de executare*), fapt ce denotă că stingerea executării pedepsei prin prisma art. 275 pct.1) lit.a) Cod de executare, nu este tangibilă speței, urmând ca Arapu Dumitru să execute în continuare pedeapsa penală sub formă de închisoare.

Subsecvent, instanța de recurs în susținerea poziției sale va trece în revistă că, Legiuitorul RM prin adoptarea mecanismului compensator nu a urmărit instituirea la examinarea a fiecărei plângeri contrare art. 3 CEDO, *pentru perioada care nu poate fi împărțite la 10 zile de detenție,* compensarea bănească a persoanelor aflate în custodia statului, or chestiunea dată în asigurarea interesului public, urmează a fi tratată în mod distinct, adică ***de a fi lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei***, cu ulterioara lor examinare în procedură separată în ordinea art. 473^2 Cod de pr. penală.

În atare împrejurări, instanța de recurs reține **a fi pripită** compensarea în valoare bănească în beneficiul condamnatului Arapu Dumitru, a sumei de bani în mărime de 150 lei, pentru perioada de 3 zile (*din perioada de 483 zile și care nu au putut fi împărțite la 10),* în situația în care, instanța nu și-a motivat efectiv soluția referitor la esența art. 473^4 alin.(5) Cod de pr.penală, care s-a dovedit a fi una eronată, reieșind din datele raportului prezentat de administrația Penitenciarului nr. 18 Brănești, ce nu poate fi acceptată, impunându-se astfel returnarea cauzei în această latură la rejudecare în prima instanță în alt complet de judecată.

Or, soluția judecătorului de instrucție *în această parte* este defectuos motivată, constituind în mod evident temei pentru recurs prevăzut la art. 444 alin.(1) pct.6) Cod de pr. penală, fapt pentru ce, chestiunea dată constituie temei de a remite cauza la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată, în vederea înlăturării neconcordanțelor menționate prin examinarea și aprecierea justă a aspectelor de fapt și de drept ale prezentei cauzei și emiterea în acest sens a unei hotărâri legale, întemeiate și motivată în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

În continuare, Colegiul remarcă faptul că este neîntemeiată soluția instanței și în partea perioadei de detenție constatată de către instanța de fond, în care condamnatul s-a deținut în Penitenciarul nr. 18 Brănești în condiții inumane și degradante.

Așadar, Colegiul penal conchide că la examinarea plângerii condamnatului, judecătorul nu a respectat normele procesuale pertinente cazului din speță, nu a verificat și elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, eronat calculând perioada deținerii condamnatului Arapu Dumitru în Penitenciarul nr. 18 Brănești în calitate de condamnat.

În acest context, se atestă că în partea motivată a încheierii, cât și în partea dispozitivă a acesteia, instanța a reținut, că potrivit materialelor cauzei, Arapu Dumitru s-a deținut în Penitenciarul nr. 18 Brănești în perioada 18.12.2023 până la 29.04.2024 – data adoptării încheierii recurate, în calitate de condamnat.

Totodată, la baza încheierii din **29.04.2024**, instanța a luat ca reper raportul administrației Penitenciarului nr. 18 Brănești Nr. 2/1480, întocmit la **26.03.2024** conform art. 473^3 alin. (2) CPP, în care au fost elucidate condițiile de detenție în care s-a aflat condamnatul Arapu Dumitru anume în perioada 18.12.2023 până la 26.03.2024, data întocmirii raportului.

În așa mod, Colegiul penal conchide, că prima instanță eronat a reținut în încheiere faptul deținerii lui Arapu Dumitru în Penitenciarul nr. 18 Brănești în condiții contrare art. 3 CEDO în perioada 18.12.2023-29.04.2024, urmând a fi luat în considerație faptul că de la 26.03.2024 - data când a fost întocmit raportul, și până la 29.04.2024 – data pronunțării încheierii, a trecut o perioadă de timp de aproximativ o lună, iar instanța nu dispunea de un raport al administrației penitenciarului pentru evaluarea condițiilor de detenție în această perioadă de timp.

Astfel, în lipsa raportului întocmit conform art. 473^3 alin. (2) CPP, prima instanță nejustificat a inclus perioada 18.12.2023-29.04.2024 în termenul deținerii condamnatului în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în Penitenciarul nr. 18 Brănești în calitate de condamnat.

Distinct de cele menționate supra, instanţa de recurs ajunge la concluzia că eroarea admisă la examinarea plângerii condamnatului Arapu Dumitru nu poate fi corectată în instanţa de recurs, împrejurare ce impune casarea parțială a încheierii atacate cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanţa de fond, anume în latura verificării suplimentare, corecte și uniforme a prevederilor art. 473^4 alin.(5) Cod de pr.penală.

La rejudecarea cauzei, instanţa de judecată urmează să ţină cont de cele enunţate mai sus, să verifice circumstanţele necesare pentru examinarea plângerii depuse şi în dependenţă de cele stabilite, să adopte o hotărâre legală şi întemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. d) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 18 Brănești Ion Florea declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 29 aprilie 2024, privind admiterea plângerii condamnatului **Arapu Dumitru** ***** înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, se admite, din alte motive decât cele invocate, cu **casarea parțială** a încheierii în cauză **în latura aplicării prevederilor art. 473^4 alin.(5) Cod de pr. penală și în partea calculării termenului deținerii în condiții inumane a condamnatului în Penitenciarul nr. 18 Brănești și reducerii termenului pedepsei**, cu trimiterea cauzei la rejudecare în această

parte, în alt complet de judecată, în rest încheierea instanței de fond în **latura admiterii plângerii condamnatului Arapu Dumitru referitor la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina, Penitenciarul nr. 16 Pruncul și Penitenciarul nr.18 Brănești se menține fără modificări**.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: Ion Talpa

Judecători: Ecaterina Arseni

Oxana Mironov